i v čl. 24. prov. nař., aby k usnadnění úředního styku se stranami neznalými jazyka, v němž při tom kterém soudu, úřadu nebo orgánu republiky po rozumu jazykového zákona se úřaduje, za podmínek v čl. 8. uvedených se stranami bylo jednáno bez tlumočníka v jejich jazyku.

Jak jsem ve svém shora vzpomenutém pojednání prokázal, nevztahují se ustanovení čl. 8. a 9. prov. nař. na notáře, nýbrž pouze na soudy a úřady, není však pochybnosti, že ustanovení čl. 9. prov. nař. bude lze při činnosti notářově podle § 1. not. řádu obdobně použíti vzhledem na ustanovení odst. 2. § 8. jaz. zák., — neboť jinak by nebylo vůbec možno s účastníky jazyka čsl. neznalými bez tlumočníka jednati.

Podle čl. 1., 8. a 9. prov. nař. smí se stranami a jinými účastníky býti jednáno jen ve státním jazyku, pouze v případě čl. 9. smí se stranou jazyka čsl. neznalou býti jednáno v jejím jazyku menšinovém; zápis musí však býti sepsán pouze v jazyku státním.

Podle čl. 24. prov. nař. jsou soudy, úřady aneb orgány republiky povinny za podmínek v čl. 18. uvedených s příslušníky menšinového jazyka na jejich žádost v tomto menšinovém jazyku projednávati. Účastní-li se jednání též osoby, jež užívají státního jazyka, projedná se věc s každým účastníkem v jazyku, jímž mluví, při čemž soudce,úředník nebo orgán bude hleděti k tomu, aby přednesy účastníků staly se srozumitelnými i druhým účastníkům neznalým tohoto jazyka. Zápis budiž sepisován státním jazykem, pouze výpovědi nebo prohlášení súčastněných příslušníků menšinového jazyka budtež zapisovány v jejich jazyku, nežádá-li strana, aby byly zapisovány též v jazyku státním.

Odstavec 1. čl. 24. není dosti přesně stylisován a dává důvod k pochybnostem, v jakém jazyku se má sepsati zápis, zdali celý v jazyku menšinovém aneb tak, jak v odst. 2. jest uvedeno, ve státním jazyku a pouze výpovědi nebo prohlášení súčastněných příslušníků menšinového jazyka v jejich jazyku. Kdyby na rozdíl od odst. 2. čl. 24. zápis v případě odst 1. téhož článku měl býti sepsán celý jazykem menšinovým a nikoliv jen výpovědi účastníků, muselo by to tam výslovně býti uvedeno.

Ježto se to nestalo, bude třeba i v odst. 1. čl. 24. sepsati zápis jazykem státním a pouze výpovědi súčastněných jazykem menšinovým.

Od zápisu v čl. 9. a 24. prov. nař. vzpomenutých, jimiž průběh projednávání a jeho výsledky se zjišťují, a který tvoří část projednávání, sluší rozeznávati protokolární podání podle čl. 22. prov. nař., to jest zápis učiněný o ústním podání strany.

Takové protokolární podání smí podle čl. 22. prov. nař. soud, úřad nebo orgán, který jest oprávněn s příslušníkem menšinového jazyka v tomto jeho jazyku jednati, sepsati pouze ve státním jazyku, má-li podání to býti zasláno ku příslušnému vyřízení soudu, úřadu nebo orgánu, který není oprávněn přijímati podání v jiném jazyku než ve státním.

Je-li podání takové určeno k vyřízení, ať již předběžnému aneb konečnému, nejen soudu, úřadu aneb orgánu, který není oprávněn přijímati podání v jiném než státním jazyku, nebo v menšinovém jazyku podání, nýbrž i soudu, úřadu aneb orgánu, který podání v menšinovém jazyku strany jest oprávněn a povinen přijati, sepíše se podání protokolární nejen v jazyku státním, nýbrž i v menšinovém jazyku strany.

O třetím možném případě, kdy protokolární podání jest určeno pouze pro soud, úřad aneb orgán, který v menšinovém jazyku strany jest oprávněn a povinen podání v menšinovém jazyku strany sepsané přijati, nečiní se v čl. 22. prov. nař. zmínky.

Z ustanovení článku toho, pak čl. 4. odst. 4. prov. nař. plyne a contrario, že v tomto případě smí podle odst. 2. § 2. jaz. zák. protokolární podání jako zápis o ústním podání býti sepsán pouze v menšinovém jazyku strany.

Ohledně podání a jeho vyřízení platí tedy zásada, že podání musí býti učiněno pouze jazykem československým a že jenom jazykem tím smí býti vyřízeno a že jen výjimečně za podmínek uvedených v § 2. jaz. zák. od příslušníků jazyka menšinového musí býti přijímány podání v jejich menšinovém jazyku a vyřizovány nejen v jazyku československém, nýbrž i v jazyku podání.

Ustanovení čl. 37. prov. nař., podle něhož za podmínek tam uvedených jest možno jednati a vyřizovati jen v jazyku menšinovém, pro notáře neplatí, neboť možnost ta jest dána pouze soudům a úřadům, tedy nikoliv i orgánům a mimo to jen těm soudům a úřadům, jichž působnost jest omezena na jediný soudní okres, kdežto působnost notářova podle § 8. not. ř. vztahuje se na obvod sborového soudu, tedy na více soudních okresů.

O sepisování listin a specielně notářských listin neděje se v jazykovém zákonu žádná zmínka. V prováděcím nařízení nalézá se ustanovení pokud se týče notářských listin v § 2. not. řádu uvedených pouze v čl. 58. jednajícím o úředních osvědčeních a vysvědčeních.

O pochybnostech zde povstalých, bylo-li v čl. 58. prov. nař. slova »osvědčení« použito ve smyslu části III. hlavy V. not. řádu pouze o určitém druhu not. listin, aneb o všech not. listinách, vyslovil jsem se v mém shora vzpomenutém pojednání.[9] (Pokračování příště.)

Poznámka redakce.

S náhledy zde projevenými nemůžeme plně souhlasiti, neboť

1. jest jazykový zákon součástí ústavy, jež jako fundamentální zákon musí býti předem respektován,
2. zákon jazykový jest pozdější než notářský řád,
3. zákon ten výslovně zrušuje veškerá dřívější ustanovení jazyková. Nelze proto tvrditi, že notáři musí se předem říditi notářským řádem, kde jest týž v rozporu se zákonem jazykovým, nýbrž právě naopak, musí předem respektovati jazykový zákon.

F. Kovář:

Žádoucí výluky a doplňky ve vládním návrhu min. spravedlnosti o novém notářském řádu.

(Dokončení.)

Z vylíčených příčin je velmi žádoucna změna prvního odstavce § 214, jak uvedeno s hranicí počtu obyvatel nynějším poměrům as odpovídající.

Stylisace žádoucí změny obsahu § 215 odstraňuje nevhodná vládní slova a blíž určuje pravý stav věci.

Stává se, že právní přítel dá si podepsati plnou moc

[9]) České Právo roč. VIII. (1926) na straně 36.